

прислів'я співвідносяться з односкладними і неповними двоскладними реченнями, але такого типу утворень істотно менше, ніж фразеологізмів-приказок (6 і 69 одиниць).

Беручи за основу граматичний і структурно-семантичний принципи класифікації фразеологізмів, їх можна охарактеризувати за відмінними рисами, але варто зазначити й дещо спільне між ними – усі без винятку одиниці є носіями **емоційно-експресивного значення**, здебільшого **пейоративного** (*держись, як вош кожуха; і свинка господинка, як є кому робіть*) і лише **зрідка мейоративного** (він, як комашка, а вона – як бжзола (працьовиті); *Батько й мати – як сволок: удень і вночі усе держуть на плечі*). Досліджувані фразеологічні одиниці вживаються у мовленні для досягнення комічного ефекту, щоб пожвавити розповідь або влучно зреагувати на певну ситуацію. Показовим щодо їх комізму є часте вживання зменшено-пестливих порівняльних слів (*свинка, петушок, кошенятко, цуцик*).

Результати проведеного дослідження важливі для подальшого аналізу досліджуваної говірки на фразеологічному, лексико-семантичному та синтаксичному рівнях.

Анотація. Стаття посвячена аналізу компаративних діалектних фразеологізмів восточностепного говора. Фразеологізми було охарактеризовано по структурі, граматической функції, семантике сравнительного компонента. Для анализа использованно описательный и сравнительный методы. По грамматическому соответствию выявлено фразеологізми на обозначение состояния, действия и характеристики человека (прилагательное, дополнение, определение, обстоятельство). Исследование семантики выявило наличие коннотации – негативной, реже – позитивной.

Ключевые слова: компаративный диалектный фразеологізм, сравнительный компонент, говор, диалект.

Résumé. Cet article est consacré à l'analyse des idioms d'un comparatifs d'une parois de steppes oriental. Des idiomes ont été classés selon leur structure, fonction grammaticale, la sémantique du composant comparatif. Pour l'analyse ont été utilisées des méthodes comparatives et descriptives. Selon conformité grammaticale ont été révélés les idioms, qui indiquent la voix, les actions et les caractéristiques d'une personne (adjectif, adverbe et verbe); les combinaisons ont été divisées structurellement sur les membres de la proposition (sujet, complément, définition, circonstance). L'étude de la sémantique a révélé la présence la connotation négative, plus rarement positive.

Mots-clés: comparatif idiom dialecte, composant comparatif, patois, dialecte.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авксентьев Л. Сучасна українська мова. Фразеологія [Текст]/ Леонід Авксентьев. – Х. : Вища школа, 1988. – 150 с.
2. Баран Я. Фразеологія в системі мови [Текст]/ Ярослав Баран. – Івано-Франківськ, 1997. – 200 с.
3. Шкуран О. Національно-культурне підґрунтя компаративних фразеологізмів східнослов'янських та східностепових говірок Середнього Подінців'я [Текст]: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Оксана Шкуран; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2011. – 20 с. – укр.
4. Виноградов В. Русский язык (Грамматическое учение о слове) [Текст], Учпедгиз, М.-Л., 1947.
5. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість [Текст]. Навчальний посібник / К. : Знання-Прес, 2006. – 591 с.

УДК 811.161.1:81'373.47

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СЛЕНГУ В АМЕРИКАНСЬКОМУ КІНОТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «ТЕОРІЯ ВЕЛИКОГО ВИБУХУ»)

А. Ю. Добровольська, Л. В. Сегін

Анотація. Стаття присвячена вивченню особливостей функціонування сленгу. У ході дослідження розкрито поняття «кінотекст» і його складові. З'ясовано, що кінотекст містить лінгвістичні та нелінгвістичні системи, кожна з яких представлена письмовою (титри, написи) та усною (репліки акторів,

пісні, закадровий текст тощо) складовими. Нелінгвістична система містить звукову частину (шум, музика) та відеоряд (образи, рухи, інтер'єр, пейзаж, спецефекти, реквізит). Окреслено проблеми перекладу цих слів. Проаналізовано особливості творення сленгізмів на матеріалі серіалу «Теорія Великого Вибуху»

Ключові слова: сленгові слова та вирази, кінотекст, лексичні особливості.

Увага дослідників до різних видів нелітературної лексики, особливо до таких специфічних, як сленг, існувала завжди. І це цілком зрозуміло, тому що сленг цікавий своєю метафоричністю, виразністю тощо, свідченням чого є низка публікацій із цієї проблематики [1; 2; 3 та ін.]. Розвиток сленгових виразів є важливим, оскільки в процесі життєдіяльності мовці використовують нові слова, вирази. У студентських колах зазвичай в англійській мові вирізняють книжну мову і сленг. Цей факт є свідченням, що сленг усе частіше стає основою в спілкуванні студентів. Незнання сленгу викликає велике непорозуміння між студентами та викладачами або між батьками та їхніми нащадками. Мова попередніх століть відрізняється від сучасної мови, що зумовлено різними чинниками.

Мета публікації – проаналізувати особливості функціонування сленгу в американському кінотексті. Мета зумовлює реалізацію таких завдань: розкрити поняття «кінотекст» та окреслити його складові; з'ясувати особливості творення сленгізмів.

Матеріал для дослідження взято із ситкому «Теорія великого вибуху».

Кінофільм – аудіовізуальний твір кінематографії, що складається з епізодів, поєднаних між собою творчим задумом і зображувальними засобами та який є результатом спільної діяльності його авторів, виконавців і виробників. У технологічному плані фільм являє собою сукупність рухомих зображень (монтажних кадрів), пов'язаних єдиним сюжетом. Кожен монтажний кадр складається з послідовності фотографічних або цифрових нерухомих зображень, на яких зафіксовані окремі фази руху. Фільм зазвичай включає в себе звуковий супровід. На думку В. А. Хомякова, кіно постійно визначає, зміцнює та перетворює світосприйняття глядача [1].

Фільм дозволяє отримати знання про культурне та соціальне середовище персонажів. У культурно-логічному плані інформативність усього фільму для глядача міститься в тому, що він/вона дізнається про нові реалії чужої культури, схеми поведінки й цінності. Таким чином, кінотекст відображає факти, події реальної / нереальної дійсності, характери людей, оцінку ситуацій і стану речей, тобто експлікує концептуальну картину світу суб'єкта.

Кінотекст також розуміють як зв'язне, цільне і завершене повідомлення, що виражене за допомогою вербальних (лінгвістичних) й невербальних (іконічних та/або індексальних) знаків, які організовані відповідно до задуму колективного функціонально диференційованого автора за допомогою кінематографічних кодів і яке зафіксоване на матеріальному носії і призначене для відтворення на екрані й аудіовізуального сприйняття глядачами. Колективне авторство в кіно – це спільна робота сценариста, акторів, костюмерів, композиторів тощо [2, с. 25–26, 37]. Відтак, кінотекст є продуктом суб'єктивного осмислення дійсності колективним автором.

Отже, кінотекст містить лінгвістичні та нелінгвістичні системи. Лінгвістична система представлена письмовою (титри, написи) та усною (репліки акторів, пісні, закадровий текст тощо) складовими. Нелінгвістична система містить звукову частину (шум, музика) та відеоряд (образи, рухи, інтер'єр, пейзаж, спецефекти, реквізит). Усі елементи, як справедливо констатує В. В. Рюмін, пов'язані між собою [2, с. 17–18].

Під кінотекстом також розуміють технічно диференційовану динамічну знакову ситуацію, яка є сукупністю структурних елементів кіномови в рамках кінематографічного твору, яка відправляє згідно із жанровою установкою певне інформаційно-емоційне повідомлення реципієнту (глядачу) у вигляді синергетичної комбінації актуалізованих у кіноповісті семіотичних кодів [4, с. 156–157].

Кінопереклад схожий на переклад художньої літератури. Головним критерієм художнього перекладу є не тільки адекватність лексики та сюжету авторському тексту, але й збереження індивідуального стилю автора. Якісний художній переклад має бути точним,

зрозумілим та літературним. Перекладачеві необхідно зберегти авторську ідею з усіма відтінками та нюансами роздумів та переживань [2]. Художній переклад має свою специфіку й проблематику. Він є не тільки найбільш вивченим, але й найбільш мобільним. Для такого перекладу характерна новизна, оригінальність та прагнення до модернізації. Однією з головних рис художнього перекладу є використання різноманітних фігур мови – засобів, які використовують, щоб максимально розкрити текст [5]. До основних проблем письмового художнього перекладу відносять вилучення дослівного перекладу, або «кальки», переклад стійких виразів, переклад гумору, збереження стилю та культурних особливостей певної епохи, збереження індивідуальності та адаптація під певну культуру [5].

Перекладачеві також необхідно підкреслити колорит іншомовної культури, який відображено в специфічному гуморі, грі слів, розмовній лексиці, сленгу, інтонаціях героїв і який є віддзеркаленням ідей режисера та сценариста кінофільму [3, с. 156]. Проте кінопереклад має свої прикметні риси. Переклад художніх фільмів пов'язаний як з лінгвістичними, так із певного роду технічними труднощами, що можуть уплинути на адекватність та еквівалентність перекладу й синхронність артикуляції реплік акторів та їх дублерів [3, с. 153].

Серед цих проблем окрему увагу приділяють перекладу назв кінофільмів. Назви фільмів можуть задавати тон, настрій, нести певний емоційний заряд, що приваблює потенційного глядача. Назва виокремлює певний погляд, налаштовує на певне сприйняття та інтерпретацію тексту або відбиває короткий зміст фільму. При перекладі назв фільмів перекладач має застосовувати відповідні стратегії адаптації для адекватного перекладу. Найпростішим є дослівний переклад (калькування), до якого вдаються тоді, коли утворений у такий спосіб перекладний відповідник не порушує норми вживання і сполучуваності слів в українській мові.

У ході дослідження виявлено приклади із серіалу й проаналізовано такі лексичні особливості сленгу:

1) вислів Шелдона: Yeah, of course you do. You're a girl. You like all kinds of hippy-dippy things. У цьому прикладі hippy-dippy є сленгом, утворився шляхом двох слів: hippy – представник груп молоді, що виникли в 60-і роки, вели бродяжний спосіб життя, носили довге волосся й екстравагантний одяг, і слова dippy – божевільний. Таким чином, звертаючись до Стюарта, Шелдон використовує сленгізм hippy-dippy, створив чіткий образ божевільного хіпі;

2) звернення Леонарда до Шелдона: Yeah. Listen, I have to kinda sneak out for a while. Sheldon: All right, goodbye. В якості сленгу в цьому висловлюванні виступає слово kinda – це скорочення від прислівника kind of, що вписується в тенденцію американців усе скорочувати, тому навіть найкоротші слова не залишилися осторонь від молодого покоління. Такий вид скорочених англійських слів спостерігається все частіше і частіше; не менш цікавий сленгізм sneak out – вислизати, ухилитися від чого-небудь небажаного, як і в нашому прикладі Леонард хотів «втекти» від небажаної зустрічі. Такий віз сленгу утворився шляхом переосмислення лексико-семантичних одиниць, переосмислення слів у зв'язку з їх переносним вживанням, звуженням і розширенням значення відіграє основну роль в утворенні нових одиниць, як і з сленгізмів sneak out.

Отже, на основі проаналізованого можна стверджувати, що сленг – це жаргонні слова або вислови в усному мовленні, які характерні для людей певних соціальних груп. У сучасній англійській мові існує кілька різновидів сленгу. За аналізом мовних характеристик персонажів фільмів і психотипів ми можемо припускати поведінку конкретного героя і мовні реалізації емоцій. Вони демонструють синтез понять мовної особистості, персонаж, художній образ, дозволяє перейти від аналізу мови героя фільму до розгляду авторського задуму, підводить нас до дослідження мови фільму в цілому. Також можна констатувати, що укладачі словників, як правило, обмежуються стилістично нейтральними варіантами лексичних одиниць, що передають лише їх загальний зміст.

Тому завдання перекладача, який працює з кінотекстом, де зустрічаються сленгізми, полягає в тому, щоб відшукати еквівалент відповідного сленгізму в мові перекладу, який характеризується б приблизно однаковою з ним експресивністю та емоційною забарвленістю. Перспектива подальшого дослідження полягає у розгляді інших шарів американського сленгу, наприклад комп'ютерного, та у його зіставленні з українським сленгом, оскільки сьогодні бурхливий розвиток специфічної сленгової лексики відзначається саме в сфері розвитку сучасних комп'ютерних технологій.

Анотація. Стаття посвячена изучению особенностей функционирования сленга. В ходе исследования раскрыто понятие «кинотекст» и его составляющие. Выяснено, что кинотекст содержит лингвистические и нелингвистические системы, каждая из которых представлена письменной (титры, надписи) и устной (реплики актеров, песни, закадровый текст и т. п.) составляющими. Нелингвистическая система включает звуковую часть (шум, музыка) и видеоряд (образы, движения, интерьер, пейзаж, спецэффекты, реквизит). Обозначены проблемы перевода этих слов. Проанализированы особенности создания сленгизмов на материале сериала «Теория Большого Взрыва».

Ключевые слова: сленговые слова и выражения, кинотекст, лексические особенности.

Abstract. The article is devoted to studying of features of functioning of slang. The study explores the concept of «addition» and its components. It was found out that the film text contains linguistic and non-linguistic systems, each of which is represented in written (titles, labels) and verbal (cues actors, songs, narration, etc.) components. The system includes non-linguistic sound (noise, music) and video series (images, motion, interior, landscape, special effects, props). In this article issues of these words' translation have been identified. The creation of slang words has been analyzed based on the material of the TV series «the Big Bang Theory».

Key words: slang words and expressions, screen text, lexical features.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Хомяков В. А. Три лекции о сленге : [пособие для студентов англ. отд-ния пед. вуза] / В. А. Хомяков. – Вологда : ВГПИ, 2009. – 64 с.
2. Рюмин Р. В. Английский рифмованный сленг: теоретический и прикладной аспекты : монография / Р. В. Рюмин, А. А. Емельянов. – Иркутск : Иркутский гос. лингвистический ун-т, 2010. – 182 с.
3. Дорд В. О. The Sources of American Student Slang / В. О. Дорд // Нова філологія : збірник наукових праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. – С. 69–72.
4. Матасов Р. А. Методические аспекты преподавания кино/видеоперевода / Р. А. Матасов // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2009. – № 94.
5. Литературная норма и просторечие / отв. ред. Л. И. Скворцов. – М. : Наука, 1990. – 252 с.

УДК 347.78.034

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФОНОВИХ ЗНАТЬ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ М.О. БУЛГАКОВА «СОБАЧЕ СЕРЦЕ» ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)

В. О. Іванілова, С. М. Кришталь

Анотація. У даному дослідженні розглядаються реалії як одиниці лексичного рівня тексту, які традиційно утворюють певні складнощі при перекладі. Матеріалом дослідження є текст повісті М. О. Булгакова «Собаке серце» та його переклад англійською мовою. Методологічною основою роботи є системний підхід, принципи наукової об'єктивності та структурованого підходу до джерельної бази роботи. Специфіка досліджуваної теми передбачає застосування порівняльного методу, який робить можливим створення структурно-семантичної класифікації реалій з повісті М. О. Булгакова «Собаке серце» та дає можливість проаналізувати способи перекладу цього лексичного матеріалу.

Ключові слова: реалія, екстралінгвістичний матеріал, безеквівалентна лексика, перекладознавство.